

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2019-610-E.883/1736/2719

Konu : Yazılı soru önergesi

25.06/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 10/07/2019 tarihli ve 43452547-120.07-E. 494961 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Dr. M. Sezgin Tanrikulu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13669 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2019-610-E.883/1735/2718
Konu : Yazılı soru önergesi

25/06/2020

Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13669 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri, idarî denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri, sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları, yine, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

Öte yandan, tüm bu denetim mekanizmaları dışında insan haklarına yönelik şikâyetlerin üzerine kararlılıkla gitmek ve gereğini yapmak amacıyla 15 Temmuz sonrasındaki süreçte ceza infaz kurumlarında kötü muamele ve işkenceye dair medyada yer alan iddiaları takip etmek üzere Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde özel bir birim oluşturulmuştur. Söz konusu birim, medyada yer alan her türlü

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

haber ve yorumu titizlikle takip edip internet üzerinden vatandaşların şikâyetlerini almaktadır. Tüm iddialar bu birim tarafından ivedi bir şekilde incelenip sonucu da kamuoyuna açıklanmaktadır.

II- A) Bakanlığımızın gözetimi altında bulunan çocuklar, ulusal ve uluslararası mevzuatta belirtildiği üzere, özel önem ve öncelik taşıyan hassas gruplar olarak tanımlanmakta olup, bu kapsamda yürütülen tüm iş ve eylemler "Çocuğun Yüksek Yararı" ilkesine uygun olarak yürütülmektedir.

Ceza infaz kurumlarında bulunan çocuklara yönelik geliştirilen ve sürdürülen tüm eğitim ve iyileştirme çalışmalarıyla, çocukların suça sürüklenmelerine neden olan etkenlerin ortaya çıkarılması, elde edilen bilgiler doğrultusunda uygun müdahalelerin yapılması ve etkili yöntemlerin uygulanması temel alınarak çocuğun, sosyalleşme sürecinin kolaylaştırılması ve yeniden toplumla bütünleşmesi hedeflenmektedir.

Psiko-sosyal yardım servisi uzmanlarınca çocukların bireysel özellikleri de dikkate alınarak, bireysel görüşme ya da grup çalışması yoluyla onlara içinde bulundukları koşullara yönelik farkındalıklarını artırma ve durumlarına yönelik alternatif çözümler geliştirme yönünde destek verilmektedir. Bu esnada ailesi ya da başka sosyal destek sistemleri harekete geçirilerek çocuğa gerekli müdahalelerde bulunmaktadır. Salıverilme sonrası koruma ve yardım çalışmaları ile çocukların eğitimlerini sürdürmelerine ve iş bulmalarına yardımcı olunmaktadır. Böylece toplumda uyumlu bireyler olarak yer almalarına katkı sağlanmaktadır.

B) 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 11. maddesinde yer alan ve "Çocuğun Yüksek Yararı" doğrultusunda yapılan düzenlemeler gereğince, tutuklu çocuklar kendilerine ait kapalı ceza infaz kurumlarında, çocuk sayısının az olduğu ve çocuk kapalı ceza infaz kurumunun olmadığı illerde ise yetişkin ceza infaz kurumlarının çocuklar için ayrılmış bölümlerinde kalmaktadırlar. Hükümlü çocuklar ise, çocuk eğitimevlerinde kalmaktadır.

Çocuk eğitimevleri; çocukların eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden toplumla bütünleştirilmeleri amaçlarının yerine getirildiği kurumlardır. Bu kurumlarda firara karşı engel bulunmaz. Kurum güvenliği iç güvenlik görevlilerinin gözetim ve sorumluluğunda sağlanır.

C) Ceza infaz kurumlarında; kurum personeline yönelik meslek öncesi ve meslek içi eğitimler aracılığıyla kurumlarda bulunan çocuklara yaklaşım konusundaki farklı, eksik, yanlış tutum ve uygulamaların ortadan kaldırılması ile kurum içi ve kurumlar arası ortak bir dil, tutum ve davranışın oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, UNICEF'in teknik desteği ile Bakanlığımız tarafından ceza infaz kurumlarında bulunan çocukların topluma tekrar kazandırılması için çocuğun yüksek yararını esas alan, çocuk odaklı ve bütüncül bir bakış açısıyla hazırlanan Ardıç Programı; "ARDIÇ Yönetici ve Personel Programı" ve "ARDIÇ Psiko-Sosyal ve Müdahale Programı"ndan oluşmaktadır.

Yönetici ve Personel Programı kapsamında, ceza infaz kurumu personeline yönelik olarak, kurumda bulunan çocuklara yaklaşım ilkeleri, ergenlik dönemi özellikleri, kişilik gelişimi, çocuk adalet sistemi ve çocuk hakları ile ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat, olumlu disiplin yöntemleri, kurum içi iletişim, ekip çalışması, yönetim becerilerinin artırılması, zaman yönetimi, mobbing, imaj ve tükenmişlik, krize müdahale, ön yargı ve ayrımcılık gibi konularda ceza infaz kurumu eğitim merkezlerinde eğitimler verilmektedir.

Psiko-Sosyal Destek ve Müdahale Programı kapsamında kurumda bulunan çocuklara, genel bilgiler ve yaklaşım ilkeleri, kişisel gelişim, aile eğitimi, öfke kontrolü, madde bağımlılığı, güvenli davranış konularında bireysel ve grup çalışması yoluyla dersler

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

verilmektedir.

C) Çocukların ceza infaz kurumuna geldiği andan tahliyesine kadar geçen sürenin etkin ve verimli geçirilmesinin sağlanması amacıyla bilimsel verilere dayalı bir sistem olan bireyselleştirilmiş iyileştirme sistemine geçilmiştir. Çocuk tutuklu ve hükümlüler, ceza infaz kurumuna geldiği andan itibaren ilgili birimler tarafından bilimsel bir değerlendirme formu olan ARDEF (Araştırma-Değerlendirme Formu) ile değerlendirilmekte ve suça sürüklenme nedenlerine ilişkin risk durumları tespit edilmekte olup risk durumlarına göre çeşitli programlara yönlendirilmektedir.

Öte yandan, Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi içinde yer alan grup liderliği uygulaması ile çocukların barındıkları koğuş veya odalar dışında çocukların birlikte paylaşımında bulundukları ortak yaşam alanları oluşturulmuş, ortak yaşam alanlarında grup liderleri için özel mekanlar ayrılmıştır. Pedagojik eğitim almış ceza infaz koruma memurları arasından seçilen grup liderleri, çocukları gözlemleyip onların katıldığı çeşitli etkinliklere katılmakta ve çocuklarla paylaşımında bulunarak 24 saat esasına göre çalışmaktadır. Bu uygulama ile çocukların birbirleri üzerindeki akran zorbalığını engellemek, olumlu rol model olarak davranış değişikliğine yol açmak hedeflenmektedir.

D) Bunun dışında yürütülen eğitim ve iyileştirme çalışmaları kapsamında çocuk eğitimevleri, çocuk kapalı ceza infaz kurumları ve yetişkinlere ait kurumların çocuk bölümlerinde kalan çocukların, dış dünya ile ilişki kurmaları ve geliştirmeleri açısından yürütülen tüm çalışmalarda gerek kamu kurum ve kuruluşları ile gerekse sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yoluna gidilmektedir. Bu kapsamda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türk Kızılayı ve üniversitelerle çeşitli alanlarda protokoller imzalanmıştır.

III- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden 01/01/2017 ilâ 19/06/2019 tarihleri arasında;

A) Tutuklu olarak bulunan çocuklara şiddet eylemi ile ilgili olarak 20 personel hakkında işlem yapıldığı,

B) İdari soruşturmalar sonucunda; 15 personel hakkında disiplin cezası verilmesine yer olmadığına, 1 personel hakkında uyarma cezası verilmesine, 1 personel hakkında kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilmesine, 1 personel hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilmesi için Yüksek Disiplin Kuruluna teklifte bulunulmasına karar verildiği ve 2 personel hakkındaki disiplin soruşturmasının devam ettiği,

C) Adli soruşturma ve kovuşturmalar sonucunda; 14 personel hakkında kovuşturmaya yer olmadığına, 1 personel hakkında beraate, 1 personel hakkında hapis cezası verilmesine karar verildiği ve 4 personel hakkında ise başlatılan soruşturmanın devam ettiği,

C) Tutuklu bulunan çocuklar arasında şiddete maruz kalan çocukların sayısına ilişkin Bakanlığımızda istatistiki veri bulunmadığı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Abdulhamit GÜL
Bakan

